

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. An species aliquæ admittendæ sint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

LIBER OCTAVVS.

*De speciebus, & habitibus entis incorporei negativè sumpti,
sive entis spiritualis.*

TRACTATVS I.

De speciebus entis spiritualis.

CAPVT I.

An species aliquæ admittenda sint?

SPECIES impressa, ac intentionalis (de qua modo disputaturi sumus) in eo differt à specie Logica, siue prædicabili, quòd hæc sit ratio communis, illa vero singularis; à specie vero Physica, siue forma externa rei, quòd hæc sit qualitas corporea rebus non cognoscitiuis plerumque conueniens, illa vero spiritualis esse possit, & nonnisi principiis cognoscitiuis competat; à specie vero expressa, quòd hæc sit ipsa cognitio, illa vero principium cognoscendi; ab intellectu vero, quòd hic sit principalis causa cognoscendi, seu id quod cognoscit: illa vero instrumentum, quo intellectus cognitionem efficit, ad eiusve effectiorem determinatur; ab habitu vero in eo, quòd hic ad faciliè cognoscendum iuuat, & sine eo consequenter prima cognitio semper eliciatur, cum tamen species intentionalis ad primam cognitionem, & sequentem, non tantum facile, sed simpliciter eliciendam necessaria sit; à specie tandem obiectiua, quæ nobis obuersatur, in eo, quòd hæc cognoscatur, illa vero non cognoscatur, sed obiectum cognosci faciat. Grauis igitur, ac valde controuersa inter scholasticos quæstio est; an species intentionales cum hoc rigore, & proprietate sumptæ admitti debeant? Quod enim species intentionales, aut impressæ, si pro cognitione sumantur, aut etiam pro habitu, aut pro obiecto cognito, sicut sumi posse notat Gabriel in 2. distinct. 4. quæstione 1. notat. 3. quod, inquam, species ita sumptæ admittendæ sint, modò non controuertitur, sed potius velut omnino compertum, vel alibi probauimus, vel infra probabimus.

Species igitur strictè sumptas admitti oportere existimant Capreolus in 2. distinct. 3. quæst. 2. art. 3. Caietanus, Ferrara, & communiter alij Thomistæ super B. Thomam part. 1. quæstione 55, articulo 2. Item cum Scoto in 1. distinct. 3. quæstione 7. communiter eius asseclæ, ex nostris etiam Suarez, Vasquez, Molina, & alij non pauci: fundamenta autem huius sententiæ varia, ac multiplicia, & non in omnibus potentiis cognoscitiuis eadem sunt. A visu ergo ad probandas species omnium optimo medio incipiamus: in speculo videt quis clarè, ac distinctè faciem suam, quam tamen sine speculo nequit videre: at hoc aliunde oriri nequit, nisi quia facies emittit species sui ad speculum, quæ cum trans illud migrare non possint, ab eo ad oculos reuerberantur,

in illisque obiecti sui visionem efficiunt. Rursus secundo: conspicienda ad videndum clarius, & perspicacius non paucos iuuat: at non alia de causa, nisi quia species visuales, quæ per ea ad oculos committantur, in vitro, vel crystallo (quæ est eius densitas, ac diaphaneitas) intenduntur, sicut etiam radij lucis in eo vires, intensioremque sumunt: atque adeò eiusmodi species magis intensæ ad potentiam perueniunt, intensioremque, & perfectiorem visionem in illa produciunt. Tertio obiectum, si valde distat à potentia visiva, ab ea conspici non poterit: & quò magis ab ea distat, eò minoris quantitatis appareat: at huius alia ratio esse nequit, nisi quia obiectum emissionem specierum sola videri potest: tanta autem esse potest distantia, ut ab obiecto finitæ virtutis species vel ad potentiam non perueniant, vel ad eam valde tenuis, ac remissa perueniant. Plures alias experientias his similes adducit P. Molina 1. p. q. 55. art. 2. disp. 1.

Iam vero species admittendas esse in auditu hisce experientiis comprobari solet: prius videtur fulgur, quàm audiatur tonitrus: priusque etiam videtur à longè percussio ligni facta à securi, quàm sonus percipiatur: at non alia de causa, nisi quia species visuales in instanti diffunduntur more ipsius lucis, quam repræsentant; species vero resonabiles, & auditivæ, nonnisi successiuæ, atque in tempore instar soni, quem audiri faciunt: illæ ergo prius ad oculos, quàm hæc ad aures deueniunt. Secundo eadem indiuisibilis vox simul auditur à mille hominibus in eadem Ecclesia: at non ex eo, quod secundum esse reale ad eos perueniat: tum quia incredibile est, eandem vocem exiguum in tot partes diuidi, ac disseminari: tum etiam quia permixta ea diuisione, ac concisione soni quantumvis minimi, ea nihil ad perceptionem obiecti refert: nam cum totum obiectum, totusque sonus simul ab omnibus percipiatur, profecto non secundum minutissimas partes sui, sed secundum se totum ad omnes peruenire deberet, si eius præsentia secundum esse reale ad audiendum necessaria esset: ergo non secundum esse reale, sed secundum esse intentionale, siue secundum speciem sui ad potentiam auditivam peruenit: quod enim alterutro modo ad eam peruenire, & aliquid usque ad illam operari debeat, omnino exploratum est; aliàs sonus ille in quantavis distantia exaudiri posset. Præterea in sensu interno atque communi suas etiam dari species suaderet: quia in brutis datur memoria, ut multis experientiis liquet: at sensus internus belluinus non determinatur seipso præcisè ad memoriam præteritorum; aliàs eorum nunquam obliuisci, & nunquam non actu recordari posset: neque etiam per actus sensuum externorum, eorumve species; utrisque enim vel sono, vel alia de causa soporis reminiscencia tamen præteritorum non præterit, sed potius perseverat: neque etiam per ipsa obiecta iam transacta, & non existentia; in hoc enim statu quo pacto operari, aut potentiam

potentiam determinare queant: aut si queunt non propterea existentia, sed propterea possibilita, cur id munus potentiam internam determinandi, atque ad memoriam excitandi semper non exercent, cum semper possibilita sint? Reliquum igitur est, ut species interna, ac memoratiua admittantur.

4 Tandem in intellectu etiam dari species impressas spirituales, probatur sequentibus argumentis, quorum pleraque in omnipotentia cognoscitiua militant. Cognitio intellectualis est imago sui obiecti: ergo ab eo producit: propterea enim imago Patris æterni est Verbum, quia ab eo producit: creaturarum vero imago ob id minimè censetur, quia licet eas repræsentet, ab iis tamen neque mediata, neque immediatè provenit. Tum sic: cognitio intellectualis non producit ab obiecto immediatè, utpote quod sæpè distat, ac sæpè non exilit; neque etiam à phantasia: tum quia anima separata sine ullo phantasmate cognoscit: tum etiam quia phantasma est quid materiale: quod ergo fieri potest, ut cognitionem spirituales loco obiecti efficiat? Admittendæ igitur sunt in intellectu species impressæ spirituales, quæ sint vicariæ obiecti, eiusque loco, ac nomine ad cognitionem concurrant. Rursus secundò: intellectus est indifferens ad hoc obiectum, vel aliud hic & nunc cognoscendum: eiusmodi autem indifferencia tolli, ac determinari nisi per species non potest: non enim ab ipso intellectu præcisè, cum hic ad cuiusvis obiecti cognitionem suapte natura indifferens sit: neque etiam ab ipso obiecto, cum hoc non habeat plus iuris, ut ab intellectu cognoscatur, quam aliud quidvis obiectum, præsertim cum vtraque distantia, & non existentia ex æquo sint: neque etiam à phantasmate; tum ob rationem paulò suprà in simili insinuatam; tum etiam quia intellectus cognoscit entia spirituales; ad horum autem cognitionem determinare nequit phantasma, aliàs ea percipere deberet; sicut cognitio spiritualis determinare nequit ad amorem, nisi cuius obiectum prius attingat: at phantasma corporeum entia incorporea percipere nequit, ut libro 6. tractatu 2. cap. 2. ostendi. Postremo, & ultimo: causa adæquata alicuius effectus, omnes eius formalitates continere debet: at intellectus secundum se, & seorsim à speciebus non continet omnes formalitates cognitionis: eius ergo causa adæquata esse nequit: ac proinde ad eius productionem ministerio specierum egebit. Maior suadetur: quia ob id intellectus nequit esse causa adæquata actus supernaturalis, fidei, v. g. quia etsi eius vitalitatem contineat, non tamen eius supernaturalitatem; ac proinde ratione illius habitum supernaturalem fidei insuper postulat. Minor verò suadetur, quia in cognitione quavis duplex inest formalitas, nimirum vitalitas, & repræsentatio obiecti: licet autem intellectus priorem formalitatem contineat, non tamen posteriorem; & sic specie eam continente indigebit.

CAPUT II.

Quæstionis resolutio.

5 Dissiteri non possum, sententiam fundamentis hæcenus positæ tibicinatam, valde probabilem esse: ceterum contraria sententia species illas intentionales negans, suâ probabilitate non caret, eamque tenent Henricus quodlibeto 5. quæstione 14. Gregorius, Gabriel, & alij Nominales: item Durandus in 2. distinctione 3. quæstione 6. & alibi sæpè, Galenus etiam libro sexto, de decretis Hypostasis capite sexto,

R. P. Richardi Lyncei, *Philosoph. Tom. III.*

Porphyrius Plotinus, Gamius, & alij. Probatum autem hæc sententia, quia si eiusmodi species, quales superius explicatæ sunt, vel in intellectu, vel in sensu nostro darentur, eas proculdubio experiremur: at eas non experiremur: aliàs eas negare, aut etiam in dubium vertere non possemus. Maior autem perspicua est: sicut enim nos habere intellectum, & voluntatem, sensus externos, & internos, item harum facultatum actus, & actuum exercitio ingeneratos habitus experiremur; cur eiusmodi species inexpertæ nobis essent, quasi vero ad alia cognoscenda iuvare non possent, nisi ipsæ incognitæ forent, & res à se distinctas in lucem proferre non possent, nisi ipsæ in abdito laterent. Adde etiam non esse multiplicandas entitates sine virginti necessitate: eiusmodi autem specierum nullam necessitatem, aut utilitatem esse, ut solutione argumentorum constabit. Ad primum argumentum pro speciebus potentia visiva, respondeo negatâ maiori: neque enim quis in speculo faciem suam immediatè videt, sed potius eius uniuocam similitudinem irradiatione lucis, & coloris in speculo delineatam: haud aliter, ac communiter dici consuevit, solem imprimere plures sui imagines imperfectas in nubem sibi oppositam, quoties iris in aëre apparet. Dices tamen: si similitudo, ac imago uniuoca faciei in speculo depicta nobis appateret, ea quidem in extrema speculi superficie, non vero in longa quadam trans illud distantia nobis appateret; ibi enim videri debet, ubi quasi depingitur: consequens autem experientiæ repugnat. Verum sicut in contraria sententia facies immediatè videtur, non ubi est, sed potius ubi non est; ita similiter de eius imagine philosophari poterimus. Ratio autem in vtraque sententia est, quia distantia faciei à speculo repræsentari debet; vel immediatè, si facies ipsa immediatè videatur; vel mediata, si nisi eius imago non videtur. Hinc colligere est decisionem eius quæstionis, quam summa elegantia, & eruditione tractant Conimbricenses 2. de anima; an nimirum facies in speculo, an eius species intentionalis videatur? Quamvis autem plures Auctores faciem solam immediatè videri censcant, alij verò solam speciem intentionalem, reliqui vero vtramque: nobis tamen probabilius videtur, quod nuper statuimus.

Ad secundum argumentum respondeo negatâ maiori: in primis enim dici potest, conspiciat visum iuvare, non quod species in crystallo magis intendatur, sed quod radij visuales, quos per crystalum ire, & redire in Physica libro decimo, tractatu quarto diximus extero lumine commissi, in crystallo lucidiores fiant. Secundò dici potest, lucem, quæ ab obiecto reflectitur usque ad potentiam esse conditionem sine qua non obiectum in potentia visionem produceret, cum nihil operari possit indistans, non operando prius in medio: cum ergo lux producta in medio ab obiecto sit intensior ratione crystallo, mirandum non est, quod variata scilicet conditione effectus varietur, atque in potentia intensior visio producat. Ad tertium respondeo, ob id obiectum in quavis distantia videri non posse, eo quod lucem in quavis distantia per medium operari, & usque ad potentiam reflectere nequeat: operari autem in medio necessario debet ad hoc, ut visionem in potentia à se distanti immediatè producat. Hinc etiam est, ut in magna distantia obiectum minus appareat: quia virtus obiecti operatione per medium diffusa minor redditur;

P p 2 atque